

Saopštenje o broju i strukturi poslovnih subjekata u stranom vlasništvu u Crnoj Gori

U ovom Saopštenju objavljuju se podaci o broju i strukturi poslovnih subjekata koji su u stranom vlasništvu u Crnoj Gori sa stanjem na dan 30. jun 2012 .godine. Izvor podataka je Statistički biznis registar koji je okvir za sva statistička istraživanja koja kao izvještajnu jedinicu imaju preduzeća ili njihove djelove kao i Centralni registar privrednih subjekata. Glavni cilj svih ulaganja je profit. Težnja za osvajanjem novih tržišta je jedan od najvažnijih motiva stranih ulagača. Strana preduzeća posjeduju potrebne tehnologije i finansijska sredstva i od njih se očekuje da doprinesu efikasnosti domaćih preduzeća i da unaprijede upravljanje preduzećem.

Od ukupnog broja poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, 12,8% je u vlasništvu stranih pravnih lica, dok nad preostalim subjektima vlasništvo imaju strana fizička lica.

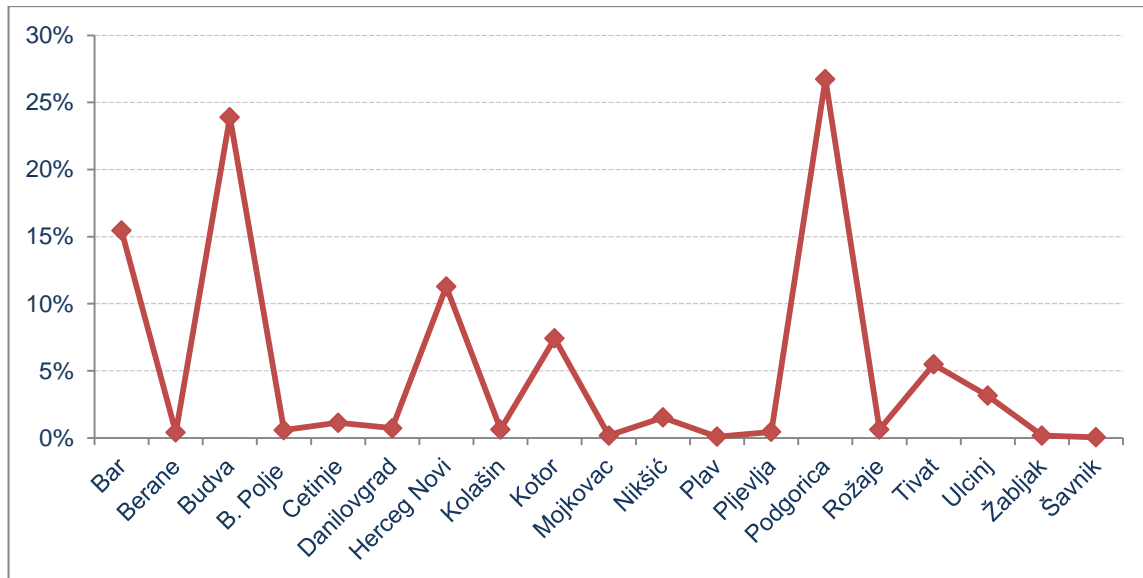
U tabeli koja slijedi prikazano je učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu, posmatrano po opštinama, u ukupnom broju poslovnih subjekata koji se nalaze u stranom vlasništvu.

Tabela 1. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

Opštine	Procentualno učešće
Bar	15,46 %
Berane	0,40 %
Bijelo Polje	0,58 %
Budva	23,91 %
Cetinje	1,12 %
Danilovgrad	0,72 %
Herceg Novi	11,28 %
Kolašin	0,63 %
Kotor	7,42 %
Mojkovac	0,18 %
Nikšić	1,53 %
Plav	0,09 %
Pljevlja	0,45 %
Podgorica	26,74 %
Rožaje	0,63 %
Šavnik	0,04 %
Tivat	5,48 %
Ulcinj	3,15 %
Žabljak	0,18 %

Kao što se može vidjeti, najveće procentualno učešće posmatranih subjekata je u opštini Podgorica (26,74%). Zatim, značajan broj subjekata čiji osnivači nisu državljani Crne Gore se nalazi u opštinama: Budva (23,91 %), Bar (15,46 %) i Herceg Novi (11,28 %). U opštinama Andrijevića i Plužine nema poslovnih subjekata u stranom vlasništvu.

Grafik 1. Procentualno učešće poslovnih subjekata u stranom vlasništvu po opštinama

Oblici obavljanja privrednih djelatnosti su privredna društva i drugi oblici određeni Zakonom o privrednim društvima države Crne Gore.

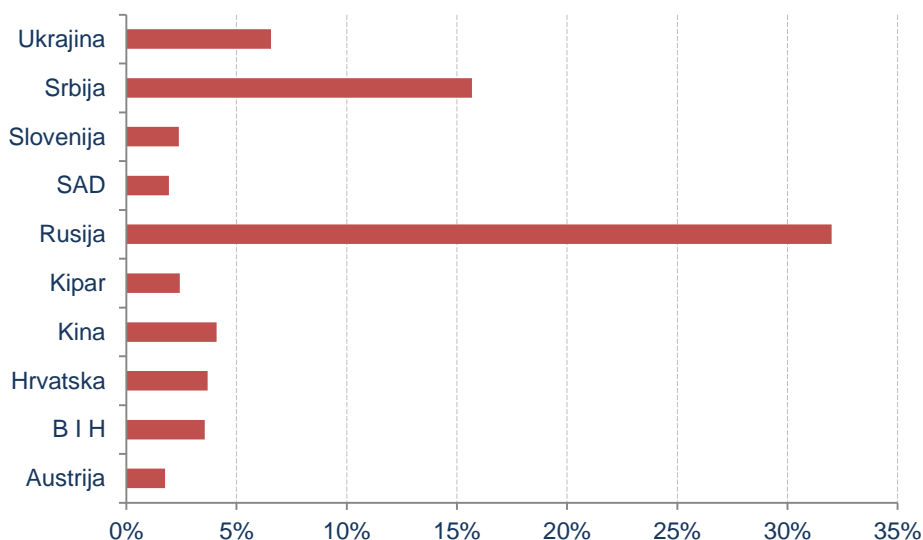
Tabela 2. Procentualno učešće posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika

Zemlja	Procentualno učešće stranih zemalja u vlasništvu nad poslovnim subjektima
 Austrija	1,75 %
 Bosna i Hercegovina	3,55 %
 Hrvatska	3,69 %
 Kina	4,09 %
 Kipar	2,43 %
 Rusija	32,00 %
 Sjedinjene Američke Države	1,93 %
 Slovenija	2,38 %
 Srbija	15,69 %
 Ukrajina	6,56 %

U Tabeli. 2 prikazano je procentualno učešće u vlasništvu nad poslovnim subjektima koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore, posmatrano po zemljama porijekla vlasnika-osnivača (fizičkih i pravnih lica).

Ono što se može vidjeti je da po procentualnom učešću prednjače vlasnici-osnivači iz porijeklom iz Rusije (32,00 %), zatim iz Srbije (15,69 %) i potom iz Ukrajine (6,56 %).

Grafik 2. Procentualno učešće posmatrano prema zemlji porijekla vlasnika

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Poslovni subjekat u stranom vlasništvu može se definisati kao subjekat čiji vlasnici (fizička i/ili pravna lica) dolaze iz određene strane zemlje. (Ovakve subjekte prepoznavamo prema oznaci porijekla kapitala).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva statistička istraživanja koja kao izvještajnu jedinicu imaju preduzeća, njihove djelove ili pak preduzetnike. On obezbjeđuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne atribute.

Predmet ovog registra su aktivni privredni subjekti. **Aktivni privredni subjekti** su oni koji su u posmatranoj godini obavljali određenu privrednu djelatnost, imali zaposlene radnike i ostvarili promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su :

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica i grupa preduzeća.

Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbjeđuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za **statističke jedinice** može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

Preduzeće

Preduzeće je: 'organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa. Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija'. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji. Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja.

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to :

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
- Geografski kriterijum;
- Kriterijum djelatnosti;

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava; Centralni Registar Privrednog Suda i Centralna banka), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- da je prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi godišnji izveštaj od 50 do 250;
- da je ukupan prihod na godišnjem nivou od 10.000.000 do 50.000.000 EUR-a;
- da je ukupna aktiva od 10.000.000 do 43.000.000 EUR-a.

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3a razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

mr Marijana POPOVIĆ-RONČEVIĆ

Tel. +382-20-230-969; +382-20-230-969

contact@monstat.org